

عَلِيٌّ عَلِيٌّ عَلِيٌّ

سورة مبارکة نحل

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشندۀ مهربان

أَتَيْ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

فرمان خدا (برای مجازات مشرکان و مجرمان،) فرا رسیده است؛ برای آن عجله نکنید!
منزه و برتراست خداوند از آنچه همتای او قرارمی دهند!

يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ
عِبَادِهِ أَنْ أَنذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونِ (۲)

فرشتگان را با روح (الهی) بفرمانش بر هر کس از بندگانش بخواهد نازل می‌کند؛ (و
به آنها دستور می‌دهد) که مردم را اذار کنید؛ (و بگویید) معبدی جز من نیست؛ از
(مخالفت دستور) من، پرهیزید!

خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحُقْقِ تَعَالَى عَمَّا يُشِرِّكُونَ ﴿٣﴾

آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ او برتراست از اینکه همتایی برای او قرار
می‌دهند!

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾

انسان را از نطفه بی ارزشی آفرید؛ و سرانجام (او موجودی فصیح، و) مدافع
آشکار از خویشتن گردید!

وَالآنَعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ وَمَنَافِعٌ وَمِنْهَا
تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾

و چهارپایان را آفرید؛ در حالی که در آنها، برای شما وسیله پوشش، و منافع دیگری است؛ و از گوشت آنها می خورید!

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرِجُونَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿٦﴾

و در آنها برای شما زینت و شکوه است به هنگامی که آنها را به استراحتگاهشان بازمی گردانید، و هنگامی که (صبحگاهان) به صحراء فرستید!

وَ تَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بَاالْغِيَةِ إِلَّا بِشَقِّ
 الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٧﴾

آنها بارهای سنگین شما را به شهری حمل می‌کنند که جز با مشقت زیاد، به آن
 نمی‌رسیدید؛ پروردگار تان رُوف و رحیم است (که این وسائل حیات را در اختیارتان
 قرار داده)!

وَالْخَيْلَ وَالْبِغَالَ وَالْحَمِيرَ لِتَرْكُوبُهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

همچین اسبها و استرها و الاغها را آفرید؛ تا برآنها سوار شوید و زینت شما باشد، و
چیزهایی می آفریند که نمی دانید.

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرُ وَلَوْ شَاءَ
 لَهَدَ اكْمُ أَجْمَعِينَ ﴿٩﴾

و بر خداست که راه راست را (به بندگان) نشان دهد؛ اما بعضی از راه‌ها بیراهه است! و اگر خدا بخواهد، همه شما را (به اجبار) هدایت می‌کند (: ولی اجبار سودی ندارد).

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَ
مِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿١٠﴾

او کسی است که از آسمان، آبی فرستاد، که نوشیدن شما از آن است؛ و
(همچنین) گیاهان و درختانی که حیوانات خود را در آن به چرامی برید، نیزار
آن است.

يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ
كُلِّ الشَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

خداؤند با آن (آب باران)، برای شما زراعت و زیتون و نخل و انگور، و از همه میوه‌ها می‌رویاند؛ مسلماً در این، نشانه روشنی برای اندیشمندان است.

وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالقَمَرَ
النُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿١٢﴾

او شب و روز و خورشید و ماه را مسخر شما ساخت؛ و ستارگان نیز به فرمان
او مسخر شمایند؛ در این، نشانه هایی است (از عظمت خدا)، برای گروهی
که عقل خود را به کار می گیرند!

وَمَا ذَرَأَ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أَلَوَانُهُ إِنَّ فِي ذُلِكَ
لَا يَةً لِقَوْمٍ يَذَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

(علاوه بر این،) مخلوقاتی را که در زمین به رنگ‌های گوناگون آفریده نیز
مسخر (فرمان شما) ساخت؛ در این، نشانه روشنی است برای گروهی که
متذکر می‌شوند!

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًاً طَرِيًّا وَ
تَسْتَخْرِجُوهُ مِنْهُ حِلْيَةً تَلْبِسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاضِيرَ
فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

او کسی است که دریا را مسخر (شما) ساخت تا از آن، گوشت تازه بخورد؛
و زیوری برای پوشیدن (مانند مروارید) از آن استخراج کنید؛ و کشتهها را
می بینی که سینه دریا را می شکافند تا شما (به تجارت پردازید و) از فضل خدا
بهره گیرید؛ شاید شکر نعمتهاي او را بجا آوريد!

وَالْقَيٰ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
 لَعَلَّكُمْ تَهتَدُونَ ﴿١٥﴾

و در زمین، کوههای ثابت و محکمی افکند تا لرزش آن را نسبت به شما بگیرد؛
 و نهرها و راههایی ایجاد کرد، تا هدایت شوید.

وَ عَلَامَاتٍ وَ بِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

و (نیز) علاماتی قرار داد؛ و (شب هنگام) به وسیله ستارگان هدایت می شوند.

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفْلَأَ تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

آیا کسی که (این گونه مخلوقات را) می‌آفریند، همچون کسی است که
نمی‌آفریند؟! آیا متذکر نمی‌شوید؟!

وَإِنْ تَعْدُوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ

رَجِيمٌ ﴿١٨﴾

و اگر نعمتهاى خدا را بشماريد، هرگز نمى توانيد آنها را احصا کنيد؛ خداوند
بخشند و مهربان است!

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾

خداؤند آنچه را پنهان می‌دارید و آنچه را آشکار می‌سازید، می‌داند.

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئاً وَهُمْ
يَخْلُقُونَ ﴿٢٠﴾

عبدالهایی را که غیر از خدا می خوانند، چیزی را خلق نمی کنند؛ بلکه
خودشان هم مخلوقند!

أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاٰءٌ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبَعَّثُونَ {٢١}

آنها مردگانی هستند که هرگز استعداد حیات ندارند؛ و نمی‌دانند
(عبادت‌کنندگانشان) در چه زمانی محشور می‌شوند!

إِلٰهُكُمْ إِلٰهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ
مُنْكِرَةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾

عبد شما خداوند یگانه است؛ اما کسانی که به آخرت ایمان نمی‌آورند،
دلهاشان (حق را) انکار می‌کند و مستکبرند.

لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا
يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾

قطعاً خداوند از آنچه پنهان می‌دارند و آنچه آشکار می‌سازند با خبر است؛ او
مستکبران را دوست نمی‌دارد!

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَا ذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرٌ
 الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾

و هنگامی که به آنها گفته شود: «پروردگار شما چه نازل کرده است؟»
 می گویند: «اینها (وحى الهی نیست؛) همان افسانه های دروغین پیشینیان
 است!»

لَيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أَوْزَارِ
الَّذِينَ يُضْلُلُونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ مَا يَرْأُونَ ﴿٢٥﴾

آنها باید روز قیامت، (هم) بارگناهان خود را بطور کامل بردوش کشند؛ و هم سهمی از گناهان کسانی که بخاطر جهل، گمراهشان می‌سازند! بدانید آنها بار سنگین بدی بردوش می‌کشند!

قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاتَّى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ
 الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمْ
 الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

کسانی که قبل از ایشان بودند (نیز) از این توطئه‌ها داشتند؛ ولی خداوند به سراغ شالوده (زندگی) آنها رفت؛ و آن را از اساس ویران کرد؛ و سقف از بالا بر سرshan فرو ریخت؛ و عذاب (الله) از آن جایی که نمی‌دانستند به سراغشان آمد!

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَئِنَّ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ
كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ إِنَّ
الْخِزْيَ إِلَيْهِمْ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾

سپس روز قیامت خدا آنها را رسوا می سازد؛ و می گوید: «شريكاني که شما
برای من ساختید، و بخاطر آنها با دیگران دشمنی می کردید، کجا هستید؟!»
(در این هنگام،) کسانی که به آنها علم داده شده می گویند: «رسایی و
بدبختی، امروز بر کافران است!»

الَّذِينَ تَتَوَفَّا هُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمٍ أَنفُسِهِمْ فَالْقَوَا
 السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا
 كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾

همانها که فرستگان (مرگ) روحشان را می‌گیرند در حالی که به خود ظلم کرده بودند! در این موقع آنها تسليم می‌شوند (و بدروغ می‌گویند: ما کار بدی انجام نمی‌دادیم! آری، خداوند به آنچه انجام می‌دادید عالم است!

فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَبِسَ مَثُوَى
الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٩﴾

(به آنها گفته می‌شود:) اکنون از درهای جهنم وارد شوید در حالی که
جاودانه در آن خواهید بود! چه جای بدی است جایگاه مستکبران!

وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقُوا مَا ذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ
أَحْسَنُوا فِي هُذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَ
لَيْعَمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ (۳۰)

(ولی هنگامی که) به پرهیزگاران گفته می شد: «پروردگار شما چه چیز نازل
کرده است؟» می گفتند: «خیر (و سعادت)» (آری،) برای کسانی که نیکی
کردند، در این دنیا نیکی است؛ و سرای آخرت از آن هم بهتر است؛ و چه خوب
است سرای پرهیزگاران!

جَنَّاتُ عَدْنٍ بَدْ خُلُونَهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ
 فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذِلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾

باغهایی از بهشت جاویدان است که همگی وارد آن می‌شوند؛ نهرها از زیر درختانش می‌گذرد؛ هر چه بخواهند در آنجا هست؛ خداوند پرهیزگاران را چنین پاداش می‌دهد!

الَّذِينَ تَتَوَفَّا هُمُ الْمَلَائِكَةُ طَبِيبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

همانها که فرشتگان (مرگ) روحشان را می‌گیرند در حالی که پاک و پاکیزه‌اند؛ به آنها می‌گویند: «سلام برسما! وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام می‌دادید!»

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَّبِّكَ
 كَذِلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمُهُمُ اللَّهُ وَ
 لَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾

آیا آنها انتظاری جزاین دارند که فرشتگان (قبض ارواح) به سراغشان بیایند،
 یا فرمان پروردگارت (برای مجازاتشان) فرا رسد (آنگاه توبه کنند؟! ولی توبه
 آنها در آن زمان بی اثر است! آری،) کسانی که پیش از ایشان بودند نیز چنین
 کردند! خداوند به آنها ستم نکرد؛ ولی آنان به خویشتن ستم می نمودند!

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهِزُونَ ﴿٣٤﴾

و سرانجام بدیهای اعمالشان به آنها رسید؛ و آنچه را (از وعده‌های عذاب) استهزا می‌کردند، برآنان وارد شد.

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدُنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ
شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمَنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ

مشرکان گفتند: «اگر خدا می‌خواست، نه ما و نه پدران ما، غیرا و را پرستش
نمی‌کردیم؛ و چیزی را بدون اجازه او حرام نمی‌ساختیم!»

كَذِلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا
الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾

(آری،) کسانی که پیش از ایشان بودند نیز همین کارها را انجام دادند؛ ولی آیا
پیامبران وظیفه‌ای جز ابلاغ آشکار دارند؟!

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنَّ اعْبُدُوا اللَّهَ وَ
اجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ
حَقَّتْ عَلَيْهِ الظَّلَمَةُ

ما در هرامتی رسولی برانگیختیم که: «خدای یکتا را بپرسید؛ و از طاغوت
اجتناب کنید!» خداوند گروهی را هدایت کرد؛ و گروهی ضلالت و گمراهی
دامانشان را گرفت؛

فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٦﴾

پس در روی زمین بگردید و ببینید عاقبت تکذیب‌کنندگان چگونه بود!

إِنْ تَحْرِصُ عَلَىٰ هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضْلُّ وَ
مَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرٍ (٣٧)

هر قدر بر هدایت آنها حرص باشی، (سودی ندارد؛ چرا) که خداوند کسی را که گمراه ساخت، هدایت نمی‌کند؛ و آنها یاورانی نخواهند داشت!

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَى
وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

آنها سوگندهای شدید به خدا یاد کردند که: «هرگز خداوند کسی را که میمیرد، برنمی‌انگیزد!» آری، این وعده قطعی خداست (که همه مردگان را برای جزا بازمی‌گرداند): ولی بیشتر مردم نمی‌دانند!

لِيُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ
كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ ﴿٣٩﴾

هدف این است که آنچه را در آن اختلاف داشتند، برای آنها روشن سازد؛ و کسانی که
منکر شدند، بدانند دروغ می‌گفتند!

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

(۴۰)

(رستاخیز مردگان برای ما مشکل نیست؛ زیرا) وقتی چیزی را اراده می‌کنیم، فقط به آن می‌گوییم: «موجود باش!» بلافاصله موجود می‌شود.

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا لَنُبَوِّئُهُمْ
 فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَا يَجِدُونَ أَكْبَرُ لَوْكَانُوا
 يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

آنها که پس از ستم دیدن در راه خدا، هجرت کردند، در این دنیا جایگاه (و مقام) خوبی به آنها می‌دهیم؛ و پاداش آخرت، از آن هم بزرگتر است اگر می‌دانستند!

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

آنها کسانی هستند که صبر و استقامت پیشه کردند، و تنها بر پروردگارشان توکل می‌کنند.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا
أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾

و پیش از تو، جز مردانی که به آنها وحی می کردیم، نفرستادیم! اگر نمی دانید، از آگاهان بپرسید (تا تعجب نکنید از اینکه پیامبر اسلام از میان همین مردان برانگیخته شده است)!

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْذِكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ
مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤﴾

(از آنها پرسید که) از دلایل روشن و کتب (پیامبران پیشین آگاهند!) و ما این ذکر [قرآن] را بر تو نازل کردیم، تا آنچه به سوی مردم نازل شده است برای آنها روشن سازی؛ و شاید اندیشه کنند!

أَفَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمْ
 الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ {٤٥}

آیا توطئه گران از این ایمن گشتند که ممکن است خدا آنها را در زمین فروبرد، و
 یا مجازات (الهی)، از آن جا که انتظارش را ندارند، به سراغشان آید؟!...

أَوْ يَا أُخْذَهُمْ فِي تَقْلِيمَرْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾

یا به هنگامی (که برای کسب مال و ثروت افزونتر) در رفت و آمدند، دامانشان را بگیرد در حالی که قادر به فرار نیستند؟!...

أَوْ يَا أُخْذَهُمْ عَلَىٰ تَحْوِفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَءُوفٌ رَّحِيمٌ ﴿٤٧﴾

یا بطور تدریجی، با هشدارهای خوف‌انگیز آنان را گرفتار سازد؟! چرا که پروردگار شما، رؤوف و رحیم است.

أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَيَّأُ ظِلَالُهُ عَنِ
 الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ ﴿٤٨﴾

آیا آنها مخلوقات خدا را ندیدند که سایه هایشان از راست و چپ حرکت دارند،
 و با خضوع برای خدا سجده می کنند؟!

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ
دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾

(نه تنها سایه‌ها، بلکه) تمام آنچه در آسمانها و زمین از جنبندگان وجود دارد، و همچنین فرشتگان، برای خدا سجده می‌کنند و تکبر نمی‌ورزند.

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمِرُونَ ﴿٥٠﴾

آنها (تنها) از (مخالفت) پروردگارشان، که حاکم بر آنهاست، می ترسند؛ و آنچه را مأموریت دارند انجام می دهند.

وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَخِذُ وَالْهَيْنَ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ
فَإِيَّا يَ فَارِهُبُونِ ﴿٥١﴾

خداآند فرمان داده: «دو معبد (برای خود) انتخاب نکنید؛ معبد (شما)
همان خدای یگانه است؛ تنها از (کیفر) من بترسید!»

وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبَّاً
فَغَيْرَ اللَّهِ تَتَقَوَّنَ ﴿٥٢﴾

آنچه در آسمانها و زمین است، از آن اوست؛ و دین خالص (نیز) همواره از آن او
می باشد؛ آیا از غیر او می ترسید؟!

وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَكُمُ الظُّرُورُ
فَإِلَيْهِ تَجَارُونَ ﴿٥٣﴾

آنچه از نعمتها دارید، همه از سوی خداست! و هنگامی که ناراحتی به شما
رسد، فقط او را می‌خوانید!

ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الْضُّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ يَرْجِعُمْ
يُشْرِكُونَ ﴿٥٢﴾

(اما) هنگامی که ناراحتی و رنج را از شما برطرف می‌سازد، ناگاه گروهی از
شما برای پروردگارشان همتا قائل می‌شوند.

لِيَكُفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

(بگذار) تا نعمتهايى را كه به آنها داده ايم کفران کنند! (اکنون) چند روزی (از متعاع دنيا) بهره گيريد، اما بزودي خواهيد دانست (سرانجام کارتان به کجا خواهد کشيد)!

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيباً مِمَّا رَزَقْنَا هُمْ تَالِلَهِ
 لَتُسْأَلُونَ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾

آنان برای بتهایی که هیچ گونه سود و زیانی از آنها سراغ ندارند، سهمی از آنچه به آنان روزی داده ایم قرار می دهند؛ به خدا سوگند، (در دادگاه قیامت)، از این افتراها که می بندید، باز پرسی خواهید شد!

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾

آنها (در پندار خود،) برای خداوند دختران قرار می‌دهند؛ - منزه است (از اینکه فرزندی داشته باشد)- ولی برای خودشان، آنچه را میل دارند قائل می‌شوند...

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدٌ هُمْ بِالْأُنْثَى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ
كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾

در حالی که هرگاه به یکی از آنها بشارت دهند دختر نصیب تو شده، صورتش
(از فرط ناراحتی) سیاه می‌شود؛ و به شدت خشمگین می‌گردد؛...

يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيْمُسِكُهُ عَلَى
هُونٍ أَهْرَيْدُسْهُ فِي التُّرَابِ إِلَّا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

بخارط بشارت بدی که به او داده شده، از قوم و قبیله خود متواری می‌گردد؛
(ونمی‌داند) آیا او را با قبول ننگ نگهداشد، یا در خای پنهانش کند؟! چه بد
حکم می‌کند!

لَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ
الْأَعْلَى وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

برای آنها که به سرای آخرت ایمان ندارند، صفات زشت است؛ و برای خدا،
صفات عالی است؛ و او قدرتمند و حکیم است.

وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ
 دَابَّةٍ وَلَكِنْ يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ
 أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٤١﴾

و اگر خداوند مردم را با خاطر ظلمشان مجازات می کرد، جنبندهای را بر پشت زمین باقی نمی گذارد؛ ولی آنها را تا زمان معینی به تأخیر می اندازد. و هنگامی که اجلسشان فرا رسد، نه ساعتی تأخیر می کند، و نه ساعتی پیشی می گیرند.

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ الْبِسْتَهُمُ الْكَذِبَ أَنَّ
لَهُمُ الْحُسْنَى لَا جَرَهَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾

آنها برای خدا چیزهایی قرار می‌دهند که خودشان از آن کراحت دارند [فرزندان دختر]؛ با این حال زبانشان به دروغ می‌گوید سرانجام نیکی دارند! از این رو برای آنان آتش است؛ و آنها از پیشگامان (دوزخ) اند.

تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْ أُمَّةٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَرَيَّنَ لَهُمْ
 الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلَهُمْ عَذَابٌ
 أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾

به خدا سوگند، به سوی امتهای پیش از تو پیامبرانی فرستادیم؛ اما شیطان اعمالشان را در نظرشان آراست؛ و امروز او ولی و سرپرستشان است؛ و مجازات دردناکی برای آنهاست!

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي
اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

ما قرآن را بر تو نازل نکردیم مگر برای اینکه آنچه را در آن اختلاف دارند، برای آنها روشن کنی؛ و (این قرآن) مایه هدایت و رحمت است برای قومی که ایمان می‌آورند!

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾

خداؤند از آسمان، آبی فرستاد؛ و زمین را، پس از آنکه مرده بود، حیات
بخشید! در این، نشانه روشنی است برای جمعیتی که گوش شنوا دارند!

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسَقِّيْكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ
بَيْنِ فَرْثٍ وَدَهِ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿٦٦﴾

و در وجود چهارپایان، برای شما (درسهای) عترتی است: از درون شکم آنها،
از میان غذاهای هضم شده و خون، شیر خالص و گوارا به شما می نوشانیم!

وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَراً
وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

واز میوه‌های درختان نخل و انگور، مسکرات (ناپاک) و روزی خوب و پاکیزه
می‌گیرید؛ در این، نشانه روشنی است برای جمعیتی که اندیشه می‌کند!

وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَي النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَ
مِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾

و پروردگار تو به زنبور عسل «وحى» (والهام غريزى) نمود که: «از کوهها و درختان و داربستهایی که مردم می‌سازند، خانه‌هایی برگزین!»

ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الشَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبْلَ رَبِّكِ ذُلْلًا
 يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ
 لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذِكْرِ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾

سپس از تمام ثمرات (و شیره گلها) بخور و راههایی را که پروردگارت برای تو تعیین کرده است، براحتی بپیما! «از درون شکم آنها، نوشیدنی با رنگهای مختلف خارج می‌شود که در آن، شفا برای مردم است؛ به یقین در این امر، نشانه روشنی است برای جمعیتی که می‌اندیشند.

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّا كُمْ وَ مِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى
أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ

قدیر (۷۰)

خداوند شما را آفرید؛ سپس شما را می‌میراند؛ بعضی از شما به نامطلوب ترین سالین بالای عمر می‌رسند، تا بعد از علم و آگاهی، چیزی ندانند (و همه چیز را فراموش کنند)؛ خداوند دانا و تواناست!

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ
فُضِّلُوا بِرَأْدِي رِزْقِهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ
فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾

خداؤند بعضی از شما را بربعضی دیگر از نظر روزی برتری داد (چرا که استعدادها و تلاش هایتان متفاوت است) ! اما آنها که برتری داده شده اند، حاضر نیستند از روزی خود به برداشتن بد هند و همگی در آن مساوی گردند؛ آیا آنان نعمت خدا را انکار می نمایند (که شکراو را ادا نمی کنند)؟!

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ
 مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَمَّا
 فِي الْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

خداوند برای شما از جنس خودتان همسرانی قرار داد؛ و از همسرانتان برای شما فرزندان و نوههایی به وجود آورد؛ و از پاکیزه‌ها به شما روزی داد؛ آیا به باطل ایمان می‌آورند، و نعمت خدا را انکار می‌کنند؟!

وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِنَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ شَيئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٣﴾

آنها غیر از خدا، موجوداتی را می پرستند که هیچ رزقی را برای آنان از آسمانها و زمین در اختیار ندارند؛ و توان این کار را نیز ندارند.

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا
تَعْلَمُونَ ﴿٧٢﴾

پس، برای خدا امثال (و شبیه‌ها) قائل نشوید! خدا می‌داند، و شما نمی‌دانید.

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَنْ
رَزَقْنَاهُ مِنَا رِزْقًا حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ
يَسْتَوْنَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

خداؤند مثالی زده: برده مملوکی را که قادر بر هیچ چیز نیست؛ و انسان (با ایمانی) را که از جانب خود، رزقی نیکو به او بخشیده ایم، و او پنهان و آشکار از آنچه خدا به او داده، اتفاق می‌کند؛ آیا این دو نفر یکسانند؟! شکر مخصوص خدادست، ولی اکثر آنها نمی‌دانند!

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبُكَمٌ لَا يَقْدِرُ عَلَى
شَيْءٍ وَهُوَ كَلِيلٌ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوَجِّهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ

خداؤند مثالی (دیگرا) زده است: دو نفررا، که یکی از آن دو، گذگ مادرزاد است؛
و قادر بر هیچ کاری نیست؛ و سربار صاحبیش می باشد؛ او را در پی هر کاری
بفرستد، خوب انجام نمی دهد؛

هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ

مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٦﴾

آیا چنین انسانی، با کسی که امر به عدل و داد می‌کند، و بر راهی راست قرار
دارد، برابراست؟!

وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا
كَلْمَحُ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

{ ۷۷ }

غیب آسمانها و زمین، مخصوص خداست (و او همه را می داند)؛ و امر قیامت (قدرتی نزدیک و آسان است) درست همانند چشم برهمن زدن، و یا ازان هم نزدیکتر؛ چرا که خدا بر هر چیزی تواناست!

وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئاً
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئَدَةَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

و خداوند شما را از شکم مادرانتان خارج نمود در حالی که هیچ چیز
نمی دانستید؛ و برای شما، گوش و چشم و عقل قرار داد، تا شکر نعمت او را
بجا آورید!

أَلْمُرِيَّرَا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِ السَّمَاءِ مَا يُمِسِّكُهُنَّ
 إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٧٩﴾

آیا آنها به پرندگانی که بر فراز آسمانها نگه داشته شده، نظر نیافرندند؟ هیچ کس جز خدا آنها را نگاه نمی دارد؛ در این امر، نشانه هایی (از عظمت و قدرت خدا) است برای کسانی که ایمان می آورند!

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَناً وَجَعَلَ لَكُمْ
 مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتاً تَسْتَخْفُونَهَا يَوْمَ ظَعْنَكُمْ وَ
 يَوْمَ إِقَامَتِكُمْ

و خدا برای شما از خانه هایتان محل سکونت (و آرامش) قرار داد؛ و از
 پوست چهارپایان نیز برای شما خانه هایی قرار داد که روز کوچ کردن و روز
 اقامتنان، به آسانی می توانید آنها را جا به جا کنید؛

وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأُوبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَاثًا وَمَتَاعًا إِلَى

جِينٍ ﴿٨٠﴾

واز پشم و کرک و موی آنها، برای شما اثاث و متاع (و وسایل مختلف زندگی) تا زمان معینی قرار داد.

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ
 الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَ
 سَرَابِيلَ تَقِيكُمْ بَأْسَكُمْ

و (نیز) خداوند از آنچه آفریده است سایه هایی برای شما قرار داده؛ و از کوهها
 پناهگاه هایی؛ و برای شما پیراهن هایی آفریده، که شما را از گرما (و سرما)
 حفظ می کند؛ و پیراهن هایی که به هنگام جنگ، حافظ شماست؛

كَذِلِكَ يُتَمِّنُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ ﴿٨١﴾

این گونه نعمتها یش را بر شما کامل می‌کند، شاید تسلیم فرمان او شوید!

فَإِنْ تَوَلُّوا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٨٢﴾

(با این همه،) اگر روی برتابند، (نگران مباش؛) تو فقط وظیفه ابلاغ آشکار داری.

يَعْرِفُونَ نِعْمَةَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾

آنها نعمت خدا را می‌شناسند؛ سپس آن را انکار می‌کنند؛ و اکثرشان کافرند!

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيداً ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٤﴾

(به خاطر بیاورید) روزی را که از هرامتی گواهی برآنان برمی‌انگیزیم؛ سپس
به آنان که کفرورزیدند، اجازه (سخن گفتن) داده نمی‌شود؛ (بلکه دست
و پا و گوش و چشم، حتی پوست تن آنها گواهی می‌دهند!) و (نیز) اجازه
عذرخواهی و تقاضای عفو به آنان نمی‌دهند!

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّ عَنْهُمْ وَلَا
هُمْ يُنْظَرُونَ ﴿٨٥﴾

و هنگامی که ظالمان عذاب را ببینند، نه به آنها تخفیف داده می شود، و نه
مهلت!

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَ هُمْ قَالُوا رَبَّنَا هُوَ لَأَءِ
 شُرَكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُو مِنْ دُونِكَ فَالْقَوْا إِلَيْهِمْ
 الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٨٦﴾

و هنگامی که مشرکان معبودهایی را که همتای خدا قرار دادند می بینند، می گویند: «پروردگارا! اینها همتایانی هستند که ما به جای تو، آنها را می خواندیم! «در این هنگام، معبودان به آنها می گویند: «شما دروغگو هستید! (شما هوای نفس خود را پرستش می کردید!)»

وَالْقَوَا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَمُ وَضَلَّ عَمْهُ مَا كَانُوا
يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

و در آن روز، همگی (ناگزیر) در پیشگاه خدا تسليم می شوند؛ و تمام آنچه را
(نسبت به خدا) دروغ می بستند، گم و نابود می شود!

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا
فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾

کسانی که کافر شدند و (مردم را) از راه خدا بازداشتند، بخاطر فسادی که
می کردند، عذابی بر عذابشان می افزاییم!

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنفُسِهِمْ
وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هُؤُلَاءِ

(به یاد آورید) روزی را که از هرامتی، گواهی از خودشان برآنها برمی‌انگیزیم؛
و تو را گواه برآنان قرارمی‌دهیم!

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَ
رَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

و ما این کتاب را بر توانازل کردیم که بیانگر همه چیز، و مایه هدایت و رحمت و
بشارت برای مسلمانان است!

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ
 وَيَنْهَا عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ
 لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

خداؤند به عدل و احسان و بخشش به نزدیکان فرمان می دهد؛ و از فحشا و منکرو ستم، نهی می کند؛ خداوند به شما اندرز می دهد، شاید متذکر شوید!

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ
بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ
اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾

و هنگامی که با خدا عهد بستید، به عهد او وفا کنید! و سوگندها را بعد از
محکم ساختن نشکنید، در حالی که خدا را کفیل و ضامن بر(سوگند) خود
قرار داده اید، به یقین خداوند از آنچه انجام می دهید، آگاه است!

وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي نَقْضَتْ غَرْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
 أَنْ كَانَتْ أَنَّ تَتَخَذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًاً بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ
 أَمَّةٌ هِيَ أُرْبَىٰ مِنْ أَمَّةٍ

همانند آن زن (سبک مغز) نباشید که پشمهای تاییده خود را، پس از استحکام،
 وامی تایید! در حالی که (سوگند و پیمان) خود را وسیله خیانت و فساد قرار می‌دهید؛
 بخاراطاینکه گروهی، جمعیّتشان از گروه دیگر بیشتر است (و کثرت دشمن را بهانه‌ای
 برای شکستن بیعت با پیامبر می‌شمرید)!

إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَيُبَيِّنَ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتِلِفُونَ ﴿٩٢﴾

خدا فقط شما را با این وسیله آزمایش می کند؛ و به یقین روز قیامت، آنچه را در آن اختلاف داشتید، برای شما روشن می سازد!

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ
مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَتُسَأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

و اگر خدا می خواست، همه شما را امت واحدی قرار می داد؛ (و همه را به اجبار و ادار
به ایمان می کرد؛ اما ایمان اجباری فایده ای ندارد!) ولی خدا هر کس را بخواهد (و
شایسته بداند) گمراه، و هر کس را بخواهد (و لایق بداند) هدایت می کند! (به گروهی
توفیق هدایت داده، و از گروهی سلب می کند!) و یقیناً شما از آنچه انجام می دادید،
باز پرسی خواهید شد!

وَلَا تَتَّخِذُوَا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًاً بَيْنَكُمْ فَتَرِلَ قَدْمُ بَعْدَ
 ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ
 لَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾

سوگند هایتان را وسیله تقلب و خیانت در میان خود قرار ندهید، مبادا گامی
 بعد از ثابت گشتن (برایمان) متزلزل شود؛ و به خاطر بازداشت (مردم) از راه
 خدا، آثار سوء آن را بچشید! و برای شما، عذاب عظیمی خواهد بود!

وَلَا تَشْرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ
خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾

و (هرگز) پیمان الهی را با بهای کمی مبادله نکنید (و هر بھایی در برابر آن ناچیز است!) آنچه نزد خداست، برای شما بهتر است اگر می دانستید.

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ
صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِإِحْسَانٍ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

آنچه نزد شماست فاني مى شود؛ اما آنچه نزد خداست باقى است؛ و به
کسانى که صبر و استقامت پيشه کنند، مطابق بهترین اعمالی که انجام
مى دادند پاداش خواهيم داد.

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ
 فَلَئِنْ حَيَّنَهُ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَئِنْ جُزِيَّمُهُ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
 مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده می‌داریم؛ و پاداش آنها را به بهترین اعمالی که انجام می‌دادند، خواهیم داد.

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ

الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾

هنگامی که قرآن می خوانی، از شر شیطان مطرود، به خدا پناه برا!

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾

چرا که او، برکسانی که ایمان دارند و برپروردگارشان توکل می‌کنند، تسلطی
ندارد.

إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَُّونَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾

تسلیط او تنها بر کسانی است که او را به سرپرستی خود برگزیده‌اند، و آنها که نسبت به او [خدا] شرک می‌ورزند (و فرمان شیطان را به جای فرمان خدا، گردن می‌نهند)

وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَكَانَ آيَةً وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوا
إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾

و هنگامی که آیه‌ای را به آیه دیگر مبدل کنیم [حکمی را نسخ نماییم] - و خدا بهتر می‌داند چه حکمی را نازل کند - آنها می‌گویند: «تو افترا می‌بندی !» اما بیشترشان (حقیقت را) نمی‌دانند !

قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثِيرَ الدِّينَ
آمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

بگو، روح القدس آن را از جانب پروردگارت بحق نازل کرده، تا افراد با ایمان را ثابت قدم گرداند؛ و هدایت و بشارتی است برای عموم مسلمانان!

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِسَانُ
الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهُذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ

(۱۰۳)

ما می‌دانیم که آنها می‌گویند: «این آیات را انسانی به او تعلیم می‌دهد!» در حالی که زبان کسی که اینها را به او نسبت می‌دهند عجمی است؛ ولی این (قرآن)، زبان عربی آشکار است!

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٢﴾

به یقین، کسانی که به آیات الهی ایمان نمی‌آورند، خدا آنها را هدایت نمی‌کند؛ و برای آنان عذاب دردناکی است.

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَ
أُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٥﴾

تنها کسانی دروغ می‌بندند که به آیات خدا ایمان ندارند؛ (آری،) دروغگویان
واقعی آنها هستند!

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَ قَلْبُهُ
 مُطْمَئِنٌ بِالْإِيمَانِ وَ لَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفُرِ صَدْرًا
 فَعَلَيْهِمْ غَضْبٌ مِنَ اللَّهِ وَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

کسانی که بعد از ایمان کافرشوند - بجز آنها که تحت فشار واقع شده‌اند در حالی که قلبشان آرام و با ایمان است - آری، آنها که سینه خود را برای پذیرش کفرگشوده‌اند، غضب خدا برآنهاست؛ و عذاب عظیمی در انتظارشان!

ذُلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ
اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾

این به خاطر آن است که زندگی دنیا (و پست را) بر آخرت ترجیح دادند؛ و
خداآوند افراد بی ایمان (لحوج) را هدایت نمی کند.

أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَهُمْ وَ
أَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾

آنها کسانی هستند که (براثر فزونی گناه،) خدا بر قلب و گوش و چشمانشان مهر نهاده؛ (به همین دلیل نمی‌فهمند،) و غافلان واقعی همانها هستند!

لَا جَرْمَ أَنْهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٩﴾

و ناچار آنها در آخرت زیانکارند.

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَا جَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا
وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٠﴾

اًمَا پروردگار تو نسبت به کسانی که بعد از فریب خوردن، (به ایمان بازگشتن و) هجرت کردند؛ سپس جهاد کردند و در راه خدا استقامت نمودند؛ پروردگارت، بعد از انجام این کارها، بخشنده و مهربان است (و آنها را مشمول رحمت خود می‌سازد).

يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوفَى كُلُّ
 نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١﴾

(به یاد آورید) روزی را که هر کس (در فکر خویشتن است؛ و تنها) به دفاع از خود بر می خیزد؛ و نتیجه اعمال هر کسی، بی کم و کاست، به او داده می شود؛ و به آنها ظلم نخواهد شد!

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ آمِنَةً مُطْمَئِنَةً يَأْتِيهَا
رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرُتُ بِإِنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا
اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخُوفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٢﴾

خداؤند (برای آنان که کفران نعمت می‌کنند)، مثلی زده است: منطقه آبادی که
امن و آرام و مطمئن بود؛ و همواره روزیش از هرجا می‌رسید؛ اما به نعمتهاى
خدا ناسپاسی کردند؛ و خداوند به خاطر اعمالی که انجام می‌دادند، لباس
گرسنگی و ترس را برآنداشان پوشانید!

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخْذَهُمُ الْعَذَابُ
وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٣﴾

پیامبری از خودشان به سراغ آنها آمد، او را تکذیب کردند؛ از این رو عذاب
الهی آنها را فراگرفت در حالی که ظالم بودند!

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَ اشْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ
 إِنَّ كُنْتُمْ إِيمَانًا تَعْبُدُونَ ﴿١١٢﴾

پس، از آنچه خدا روزیتان کرده است، حلال و پاکیزه بخورید؛ و شکر نعمت
 خدا را بجا آورید اگرا و را می‌پرستید!

إِنَّمَا حَرَمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا
أَهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١١٥﴾

خداؤند، تنها مردار، خون، گوشت خوی و آنچه را با نام غیر خدا سر بریده‌اند، بر شما حرام کرده است؛ اما کسانی که ناچار شوند، در حالی که تجاوز و تعدی از حد ننمایند، (خدا آنها را می‌بخشد؛ چرا که) خدا بخشندگ و مهربان است.

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَعْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هُذَا حَلَالٌ وَ
هُذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ
عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١١٦﴾

به خاطر دروغی که بر زبان تان جاری می شود (و چیزی را مجاز و چیزی را ممنوع می کنید،) نگویید: «این حلال است و آن حرام»، تا بر خدا افترا بیندید به یقین کسانی که به خدادروغ می بندند، رستگار نخواهند شد!

مَتَاعٌ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿۱۱۷﴾

بهره کمی است (که در این دنیا نصیب شان می‌شود)؛ و عذاب دردناکی در
انتظار آنان است!

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَ
مَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٨﴾

چیزهایی را که پیش از این برای تو شرح دادیم، بریهود حرام کردیم؛ ما به آنها ستم نکردیم، اما آنها به خودشان ظلم و ستم می‌کردند!

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ
بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ

رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾

اما پروردگارت نسبت به آنها که از روی جهالت، بدی کردند، سپس توبه کرده
و در مقام جبران برآمدند، پروردگارت بعد از آن آمرزنده و مهربان است.

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَاتِلَةً لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

ابراهیم (به تنهایی) امّتی بود مطیع فرمان خدا؛ خالی از هرگونه انحراف؛ واز
بشرکان نبود؛

شَاكِرًا لِأَنْعُمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

(۱۲۱)

شکرگزار نعمتهای پروردگار بود؛ خدا او را برگزید؛ و به راهی راست هدایت نمود!

وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

ما در دنیا به او (همت) نیکویی دادیم؛ و در آخرت از نیکان است!

لَهُ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا
كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

سپس به توحی فرستادیم که از آیین ابراهیم -که ایمانی خالص داشت و از
مشرکان نبود- پیروی کن!

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ
رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ
يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

(تحريمها) روز شنبه (برای یهود) فقط بعنوان یک مجازات بود، که در آن هم اختلاف کردند؛ و پروردگارت روز قیامت، در آنچه اختلاف داشتند، میان آنها داوری می‌کند!

اَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنةِ
 وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
 صَلَّى اللَّهُ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهَتَّدِينَ ﴿١٢٥﴾

با حکمت و اندرز نیکو، به راه پروردگارت دعوت نما! و با آنها به روشی که
 نیکوتر است، استدلال و مناظره کن! پروردگارت، از هر کسی بهتر می داند چه
 کسی از راه او گمراه شده است؛ و او به هدایت یافتنگان داناتر است.

وَإِنْ عَاقِبَتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ
صَرَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرٌ لِلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾

و هرگاه خواستید مجازات کنید، تنها بمقداری که به شما تعذی شده کیفر دهید! و اگر شکیبا یی کنید، این کار برای شکیبا یان بهتر است.

وَاصْبِرُو مَا صَبَرْكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزُنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُونْ
فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

صبرکن، و صبر تو فقط برای خدا و به توفیق خدا باشد! و بخاطر (کارهای) آنها، اندوهگین و دلسوز مشو! و از توطئه های آنها، در تنگنا قرار مگیر!

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

خداؤند با کسانی است که تقوا پیشه کرده‌اند، و کسانی که نیکوکارند.

صلوة الله العلی العظیم